

جداسازی و کشت اولیه سلول‌های اپی‌تلیال تیموس رت با استفاده از آنزیم اکتینیدین

میوه کیوی

کامران منصوری^۱، دکتر علی مصطفایی^۲، زینب شیروانی^۲، دکتر علی بید مشکی پور^۴

۱- کارشناس ارشد هماتولوژی، مرکز تحقیقات بیولوژی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

۲- دانشیار ایمنولوژی، مرکز تحقیقات بیولوژی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (مؤلف مسؤول) amostafaie@kums.ac.ir

۳- کارشناس ارشد زیست شناسی سلولی مولکولی، گروه زیست شناسی دانشکده علوم دانشگاه رازی کرمانشاه

۴- استادیار زیست شناسی سلولی مولکولی، گروه زیست شناسی دانشکده علوم دانشگاه رازی کرمانشاه

چکیده

زمینه و هدف: برای تجزیه ماتریکس خارج سلولی جداسازی و کشت اولیه سلولها از آنزیمهای پروتئولیتیک بخصوص کلاژناز برای هضم بافت استفاده می‌شود. یافتن پروتئاز جایگزین کلاژناز در منابع گیاهی یا جانوری که راحت تر و با هزینه کمتر تخلیص گردد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به همین علت در مطالعه حاضر از آنزیم اکتینیدین که به وفور در میوه کیوی یافت می‌شود، جهت جداسازی سلولهای اپی‌تلیال تیموس موش صحرایی استفاده شد.

روش بررسی: آنزیم اکتینیدین تخلیص شده از میوه کیوی در دامنه غلظت ۱ تا ۱۰ میلی‌گرم در میلی‌لیتر و زمان ۳، ۴ یا ۵ ساعت برای جداسازی سلولهای اپی‌تلیال تیموس موش صحرایی استفاده شد و سلولهای اپی‌تلیال تیموس جدا شده در پلیت کلاژن دار همراه محیط کشت willams E کشت داده شدند. درصد زنده ماندن سلولهای اپی‌تلیال با استفاده از تست تریپان بلو و مرفولوژی سلولها در مراحل کشت پس از رنگ آمیزی پاپا نیکولا بررسی شد.

یافته‌ها: اکتینیدین در غلظت ۴ میلی‌گرم در میلی‌لیتر در مدت زمان ۴-۳/۵ ساعت ماتریکس خارج سلولی تیموس موش بزرگ را هضم و سلولهای اپی‌تلیال تیموس را بطور مطلوب جدا نمود. درصد بقای سلولهای جدا شده ۹۵-۹۰ درصد تخمین زده شد.

نتیجه‌گیری: آنزیم اکتینیدین میوه کیوی در مقایسه با کلاژناز، پروتئاز مناسبی برای جداسازی سلولهای اپی‌تلیال تیموس موش و احتمالاً سایر حیوانات است. لذا با توجه به سادگی و کم هزینه بودن اکتینیدین، این آنزیم جایگزین مناسبی برای کلاژناز به هدف جداسازی سلولهای اپی‌تلیال تیموس و کشت این سلولها است.

کلید واژه‌ها: اکتینیدین، سلولهای اپی‌تلیال تیموس، کشت اولیه، کلاژناز

وصول مقاله: ۸۶/۶/۲۹ اصلاح نهایی: ۸۶/۱۱/۱ پذیرش مقاله: ۸۶/۱۱/۱۰

مقدمه

جداسازی و کشت اولیه سلولهای تیموس کاربردهای فراوانی در زمینه‌های مختلف دارد. جداسازی سلولهای اپی‌تلیال از تیموس حیوانات آزمایشگاهی و کشت آنها بیش از دو دهه است که برای ارزیابی طبیعت این سلولها و نقش آنها در بلوغ سلولهای T مورد استفاده قرار گرفته است (۱و۲). جداسازی و

بررسی هورمونهای تیموسی (۳)، شناخت و درمان سرطان با استفاده از این هورمونها، مطالعه و درمان بیماریهای مرتبط با سیستم ایمنی (۴-۶)، بررسی و مطالعه ایمنی سلولی (۷)، بررسی ساختار و عمل سایتوکاین‌های مختلف، بررسی و مطالعه مسیرهای انتقال سیگنال در لنفوسیت‌های T (۸)، بررسی و مطالعه ویژگی‌های کلی و

منابع فوق، مشکلات تخلیص این آنزیم، پایداری ضعیف آن در مراحل تخلیص و پرهزینه بودن تهیه آن از شرکت‌های خارجی (۲۰-۱۸) ضرورت یافتن جایگزین مناسب آن از نظر علمی و اقتصادی اهمیت دارد. بر همین اساس در مطالعه حاضر سعی شده که از آنزیم دیگری به نام اکتینیدین به عنوان جایگزین کلاژناز با هدف جداسازی سلول‌های اپی تلیال تیموس استفاده شود. از نکات مثبت این آنزیم، فراوانی آن در میوه کیوی و امکان تخلیص آن به روشی نسبتاً ساده است که قبلاً در این مرکز امکان پذیر شده است (۲۱).

روش بررسی

مواد: آنزیم اکتینیدین میوه کیوی (تخلیص شده در مرکز تحقیقات بیولوژی پزشکی کرمانشاه)، موش بزرگ با نژاد ویستار (مؤسسه سرم سازی رازی)، محیط کشت Williams' E، محیط کشت (Gibco) D-MEM، ال-گلوتامین ۲ mM/ml (Sigma-Aldrich)، جنتامایسین ۵۰ µg/ml (شرکت البرز دارو)، آمفوتریسین بی ۲/۵ µg/ml (Bristol-Myers Squibb)، سرم جنین گاو (Gibco)، کلاژن نوع I (Roche)، آنزیم کلاژناز، دگزامتازون، محلول ۰/۴٪ تریپان بلو (Gibco)، محلول همتاکسیلین هریس، رنگ اتوزین، Orange G، بافر فسفات نمکی (PBS) همگی از شرکت مرک (Merck).

جداسازی و کشت سلول‌های اپی تلیال تیموس

برای آتروفی تیموس و به حداقل رسیدن جمعیت تیموسیت‌های موجود در آن، یک میکروگرم دگزامتازون به ازای هر گرم وزن موش بصورت داخل عضلانی تزریق شد. ۷۲ ساعت بعد، حیوان در شرایط استریل جراحی شد و تیموس از بدن خارج و درون یک پلیت

مکانیسم‌های تحمل ایمنولوژیک (۹)، بررسی و مطالعه نقش فیزیولوژیک آپوپتوزیس در لنفوسیت‌های T، بررسی و مطالعه نقص‌های ایمنی مادرزادی و اکتسابی و درمان آنها از مواردی است که اهمیت جدا سازی و کشت سلول‌های تیموس را روشن می‌سازد (۱۰). بافت تیموس مانند دیگر بافتها، شامل سلولها و ماتریکس خارج سلولی متشکل از انواعی از پروتئینهای رشته‌ای (مانند کلاژن و الاستین) و غیر رشته‌ای است. یکی از فراوانترین پروتئینهای فضای خارج سلولی کلاژن است که متشکل از یک ماریچ سه تایی (سه زنجیره آلفا) است (۱۲ و ۱۱). مولکول کلاژن به اغلب پروتئازها غیر از کلاژنازها مقاوم است (۱۳). به همین دلیل از کلاژنازها در جداسازی سلول‌های مختلف از بافت‌های جامد همچون تیموس استفاده می‌شود.

اکتینیدین یک سیستمین پروتئاز است که در میوه کیوی به وفور وجود دارد. این پروتئاز از نظر خصوصیات کلی مشابه سایر سیستمین پروتئازهای گیاهی (همچون پاپائین) و سیستمین پروتئازهای حیوانی (همچون کاتپسین) است (۱۴). پیش آنزیم اکتینیدین در سلول (پری پروآنزیم) دارای ۳۰۲ اسید آمینه و وزنی معادل ۲۳/۵ کیلو دالتون است (۱۵). اکتینیدین یک پروتئاز مناسب در ترد کردن گوشت است و در هضم مواد پروتئینی در بیماران دارای مشکلات گوارشی قابل استفاده می‌باشد. در چند مطالعه اثر کلاژنازی اکتینیدین مورد بررسی قرار گرفته است (۱۶، ۱۷).

توجه به کاربردهای فراوان جداسازی و کشت سلولها اهمیت تولید و استفاده از یک آنزیم مناسب را گوشزد می‌کند. یکی از پر مصرف‌ترین آنزیم‌ها در این زمینه آنزیم کلاژناز است که از منابع مختلف بافتی یا میکروبی تهیه می‌شود. با توجه به مقدار کم کلاژناز در

اسید-الکل ۲ ثانیه، شستشو با آب جاری، الکل ۵۰٪ -۴-
 ۳ ثانیه، الکل ۷۰٪ -۴-۳ ثانیه، الکل ۸۰٪ -۴-۳ ثانیه،
 شستشو با آب جاری، رنگ OG ۵ دقیقه، شستشو با آب
 جاری، الکل ۹۶٪ -۴-۳ بار (هر بار یک ثانیه)، رنگ
 اوزین ۵ دقیقه، شستشو با آب جاری، الکل ۹۶٪ -۴-۳ بار
 (هر بار یک ثانیه)، الکل مطلق -۴-۳ (هر بار یک ثانیه)،
 خشک شدن لام ها، گزیلول (۲۰-۱۵ دقیقه) استفاده
 گردید (۲۲).

تعیین درصد بقای سلولهای جدا شده

برای تعیین درصد بقای سلولهای اپی تلیال
 جدا شده، ۲۵۰ میکرولیتر از تعلیق سلولی با ۳ میلی لیتر
 بافر فسفات نمکی (PBS) مخلوط و در ۱۵۰۰ دور به
 مدت ۳ دقیقه سانتریفوژ شد. شستشو با PBS ۲ بار دیگر
 صورت گرفت. پس از آخرین سانتریفوژ، رسوب سلولی
 در ۳ میلی لیتر PBS به تعلیق درآمد. یک قطره از تعلیق
 سلولی با یک قطره تریپان بلو ۰/۴٪ مخلوط گردید.
 قطره ای از مخلوط حاصله روی لام شمارش قرار داده
 شد. تعداد کل سلولها و سلولهای رنگ شده با تریپان بلو
 شمارش و درصد بقای سلولها تعیین گردید.

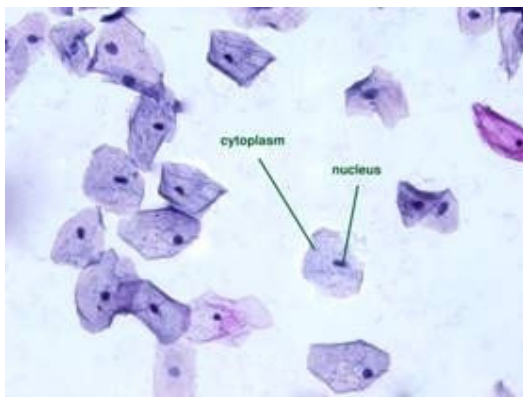
یافته ها

جدا سازی و کشت سلولهای اپی تلیال تیموس موش صحرایی با استفاده از آنزیم اکتینیدین

برای جداسازی سلولهای اپی تلیال تیموس، ابتدا
 بدون تزریق دگزامتازون عمل گردید. اما چون تعداد
 بسیار زیادی از لنفوسیتها نیز همراه سلولهای اپی تلیال
 جدا شدند، دگزامتازون را در غلظتها و زمانهای مختلف
 امتحان کردیم که غلظت ۱ میکروگرم به ازای هر گرم

قرار داده شد. تیموس جدا شده چندین بار با سرم
 فیزیولوژی شسته و ۳ میلی لیتر از محلول اکتینیدین یا
 کلاژناز به آن اضافه گردید (آنزیمها در محیط کشت
 William's E با غلظت مختلف ۱، ۲، ۴، ۶، ۸ و ۱۰
 میلی گرم در هر میلی لیتر تهیه شدند). سپس تیموس با تیغ
 جراحی تکه تکه شد و به مدت ۱، ۲ یا ۳ ساعت تحت
 تأثیر آنزیمها در دمای ۳۷ درجه سانتی گراد با ۵٪ CO₂ و
 ۹۵٪ O₂ قرار گرفت. بعد از آن تیموس دوباره با تیغ
 جراحی خرد گردید و ۲ ساعت دیگر نیز همراه آنزیم در
 شرایط فوق انکوبه شد. سپس به مخلوط سلولی داخل
 پلیت، ۳-۴ میلی لیتر محیط William's E اضافه و با پیپت
 به خوبی به هم زده شد تا تعلیق یکنواختی حاصل گردد.
 این تعلیق به لوله منتقل شده و با ۳۰۰۰ دور در دقیقه به
 مدت ۳ دقیقه سانتریفوژ گردید. به منظور حذف کامل
 آنزیمها و قسمتهای هضم نشده عمل سانتریفوژ سه بار
 دیگر تکرار شد. بعد از آخرین سانتریفوژ، مایع رویی
 دور ریخته شد و به رسوب سلولی محیط William's E
 حاوی ۲۰٪ FCS اضافه شد و با پیپت به خوبی به هم زده
 شد تا تعلیق یکنواخت گردد. این تعلیق سلولی به پلیت
 کلاژن دار منتقل و در دمای ۳۷ درجه سانتی گراد با ۵٪
 CO₂ و ۹۵٪ O₂ انکوبه شد. برای رسیدن به جمعیت غنی
 از سلولهای اپی تلیال تیموس (سلولهای چسبیده به کف
 پلیت) تعویض محیط ۴۸ ساعت بعد انجام شد. بلافاصله
 پس از جداسازی سلولها از تیموس و نیز ۴۸ ساعت بعد
 از آن، درصد بقای سلولها با محلول ۰/۴٪ تریپان بلو
 اندازه گیری گردید. همچنین برای بررسی مورفولوژی
 سلولهای جدا شده از رنگ آمیزی پاپانیکولا (الکل ۹۶٪
 ۲۰-۱۵ دقیقه، الکل ۸۰٪ -۴-۳ ثانیه، الکل ۷۰٪ -۴-۳ ثانیه،
 الکل ۵۰٪ -۴-۳ ثانیه، شستشو با آب جاری، رنگ
 هماتوکسیلین ۵ دقیقه، شستشو با آب جاری، محلول

شد. سلولها در محیط کشت William's E درصد بقای بیشتری داشتند. لذا در مراحل بعدی از این محیط کشت استفاده گردید. سلولهای جدا شده به پلیتهای کلاژن دار منتقل شدند. این سلولها در ساعتهای اولیه پس از جداسازی، گرد، کوچک و شناور بودند (شکل ۱- الف). در روز دوم، سلولها با روش پاپانیکولا رنگ آمیزی و مورفولوژی آنها بررسی گردید. سلولها به شکل چند ضلعی، دارای هسته کوچک و سیتوپلاسم فراوان بودند (حجم سیتوپلاسم چند برابر حجم هسته بود) و بصورت یک لایه سلولی در کف پلیت دیده شدند. (شکل ۱- ب). این نتایج نشان داد که سلولهای اپی تلیال به وسیله آنزیم اکتینیدین با غلظت ۴ میلی گرم در میلی لیتر و مدت زمان ۴-۳/۵ ساعت به خوبی جدا شده و سلولهای جدا شده کاملاً سالم بودند.

شکل ۱: ب) مورفولوژی سلولهای اپی تلیال تیموس موش صحرائی جدا شده به وسیله آنزیم اکتینیدین، ۴۸ ساعت پس از جداسازی (رنگ آمیزی با روش پاپانیکولا، میکروسکوپ نوری ۴۰۰×).

بلو و با استفاده از لام نئوبار در تمام آزمونها در دامنه ۹۵-۹۰٪ تخمین زده شد. نتایج نشان داد که سلولهای جدا شده بوسیله آنزیم اکتینیدین، سالم و زنده جدا و قابل کشت هستند و تزریق دگزامتازون با غلظت ۱

وزن حیوان و ۷۲ ساعت قبل از جداسازی سلولها، برای به حداقل رساندن لنفوسیتها در محیط مناسب بود.

جدا سازی و کشت سلولهای اپی تلیال توسط اکتینیدین در غلظتهای مختلف (از ۱ تا ۱۰ میلی گرم در میلی لیتر) انجام گرفت که غلظت ۴ میلی گرم در میلی لیتر بهترین غلظت برای جداسازی سلولهای اپی تلیال با درصد بقای ۹۵-۹۰ درصد بود. بنابراین اکتینیدین با غلظت ۴ میلی گرم در میلی لیتر و مدت زمان ۴-۳/۵ ساعت استفاده گردید که این غلظت و مدت زمان در مقایسه با کلاژناز با غلظت ۲ میلی گرم و مدت زمان ۴-۳/۵ ساعت برای جداسازی سلولهای اپی تلیال با درصد بقای بالا مناسب بود.

برای کشت سلولهای اپی تلیال جدا شده، محیطهای کشت William's E و F12 به طور جداگانه به کار برده

شکل ۱: الف) مورفولوژی سلولهای اپی تلیال تیموس موش صحرائی جدا شده به وسیله آنزیم اکتینیدین، بلافاصله پس از جداسازی (میکروسکوپ معکوس ۱۰۰×).

بررسی تعیین درصد بقای سلولهای جدا شده توسط آنزیم اکتینیدین

درصد بقای سلولهای جدا شده (اپی تلیال تیموسی) در شرایط بهینه برای هر نوع سلول توسط تست تریپان

۱۹۸۵، برای جداسازی سلولهای اپی تلیال تیموس، محلول ۰/۳ درصد تریپسین و مدت زمان ۱۰ دقیقه و محیط کشت D-MEM حاوی ۱۰٪ FCS و پلیتهای کلاژن دار را به کار بردند (۲۸). در سال ۱۹۹۶ Kurz و همکارانش برای جداسازی سلولهای اپی تلیال تیموس از تریپسین استفاده کردند و به جای FCS از FHS استفاده کردند. درصد بقای سلولهای جدا شده در این حالت ۹۵ درصد تخمین زده شد (۲۹). در سال ۲۰۰۰ Ferone و همکارانش سلولهای اپی تلیال تیموسی را با استفاده از آنزیم کلاژناز با غلظت ۲ میلی گرم در میلی لیتر و مدت زمان یک ساعت جدا کردند و سلولهای جدا شده را در محیط کشت D-MEM حاوی ۱۰٪ FCS کشت دادند و درصد بقای این سلولها بوسیله آزمایش تریپان بلو ۹۰٪ تخمین زده شد (۳۰). در سال ۱۹۹۱ Collc و همکارانش، سلولهای اپی تلیال را بوسیله آنزیم کلاژناز جدا کردند و در محیط کشت RPMI حاوی ۱۵٪ FCS، دگزامتازون، انسولین، فاکتور رشد اپی تلیال (EGF) و پلی ال- لیزین کشت دادند. درصد بقای این سلولها ۹۰٪ گزارش شد (۳۱). در سال ۲۰۰۴ Kikuchi و همکارانش برای جداسازی این سلولها از آنزیم DNase I و آنزیم لیبراز (مخلوطی است از آنزیمهای کلاژناز نوع I و II از باکتری کلاستریدوم هیستولیتیکوم و آنزیم پروتاز نوع X از باکتری باسیلوس ترموپروتولیتیکوس) و مدت زمان ۳۰ دقیقه استفاده کردند و سلولها را در محیط کشت Williams'E حاوی ۲٪ FHS، دگزامتازون، انسولین، ترانسفرین و EGF کشت دادند و درصد بقای این سلولها ۹۰-۸۵٪ تخمین زده شد (۳۲). در همین سال نیز دانشمندان دیگری به طور جداگانه در این زمینه تحقیقاتی انجام دادند. آنها نیز سلولهای اپی تلیال تیموس را با محلول آنزیمی کلاژناز/ دیسپاز (یک متالوپروتاز

میکروگرم به ازای هر گرم وزن حیوان و غلظت ۴ میلی گرم در میلی لیتر آنزیم اکتینیدین و مدت زمان ۳/۵-۴ ساعت طی یک مرحله برای جداسازی اپی تلیال تیموس موش صحرایی مناسب است.

بحث

کلاژن فراوان ترین پروتئین در بدن پستانداران است که به صورت فیبرهای نامحلول بافت همبندی را قوام می دهد و تقریباً در همه بافتها وجود دارد. فیبرهای کلاژن معمولاً به حمله آنزیمهای پروتئاز مقاوم هستند و تنها توسط آنزیمهای کلاژناز مورد حمله قرار می گیرند (۲۳). آنزیمهای کلاژناز در جداسازی انواع سلولها از بافتهای مختلف مانند قلب، کلیه، کبد، تیموس و بند ناف به کار می روند. یکی از این نوع سلولها، سلولهای اپی تلیال تیموس است (۲۴). سلولهای اپی تلیال تیموس، سلولهای چند ضلعی بزرگ با هسته بیضی شکل و کوچک و سیتوپلاسم فراوان هستند. این سلولها اعمال تنظیم کنندگی سیستم ایمنی و نورواندوکرینی را بر عهده دارند و هورمونهایی را ترشح می کنند که در بلوغ و تمایز لنفوسیت های T نقش دارند، لذا جداسازی و کشت آنها برای تخلیص و مطالعه این هورمونها، شناخت و درمان سرطان با استفاده از هورمونهای تیموسی و مطالعه و درمان بیماریهای مرتبط با سیستم ایمنی مفید خواهد بود (۲۵).

محققین برای جداسازی سلولهای اپی تلیال تیموس روشها، محیطهای کشت و مواد کمکی مختلفی را به کار برده اند. مثلاً در سال ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲، از خرد و له کردن مکانیکی جهت جدا سازی این سلولها از تیموس و برای کشت سلولهای جدا شده از محیط کشت RPMI حاوی ۱۰٪ FCS استفاده کردند (۲۶ و ۲۷). در سال

مطالعات و تحقیقات انجام شده برای جداسازی و کشت سلول‌های اپی تلیال تیموس حاکی از آن است که مطالعه حاضر ظاهراً اولین مطالعه‌ای است که برای جداسازی سلول‌های اپی تلیال تیموس از آنزیم اکتینیدین میوه کیوی استفاده نموده و مطالعه مشابهی تاکنون در این زمینه گزارش نشده است.

نتیجه گیری

بنابراین با توجه به مشکل بودن تخلیص کلاژناز که در مقدمه ذکر شد و نتایج حاصل از این تحقیق، اکتینیدین، آنزیم مناسبی برای جداسازی سلول‌های اپی تلیال موش و احتمالاً سایر حیوانات است و راندمان مطلوبی در این خصوص داشته و فعالیت آن قابل مقایسه با کلاژناز است. بنابراین آنزیم اکتینیدین می‌تواند جایگزین مناسبی در این زمینه برای کلاژناز باشد.

تشکر و قدردانی

با تشکر از خانم اعظم احمدی به خاطر کمک در مراحل اجرایی، آقای دکتر قربانی به خاطر راهنمایی در تشخیص سلول‌ها، آقای شهرام پروانه به خاطر کمک در تهیه مواد و وسایل مورد نیاز و سایر همکاران مرکز تحقیقات بیولوژی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه به خاطر همکاری بی‌دریغ آنها.

خنثی مشتق شده از باسیلوس پلی میکسا است که فیبرونکتین، کلاژن نوع I و کلاژن نوع IV را می‌شکند) و مدت زمان ۳۰-۴۰ دقیقه جدا کردند و در محیط کشت Williams'E کشت دادند و برای شناسایی این سلول‌ها از خصوصیات مورفولوژی به علاوه رنگ آمیزی ایمونوسیتوشیمیایی برای سیتوکراتین استفاده کردند (۳۴ و ۳۳).

در این تحقیق برای جداسازی سلول‌های اپی تلیال تیموس موش صحرایی، ما آنزیم اکتینیدین را با غلظت ۴ میلی گرم در میلی لیتر و مدت زمان ۴-۳/۵ ساعت به کار بردیم و سلول‌های جدا شده را در محیط کشت Williams'E حاوی ۲۰٪ FCS کشت دادیم. درصد بقای سلول‌های جدا شده ۹۵-۹۰٪ تخمین زده شد که این نتایج با نتایج حاصل از کلاژناز که در این مطالعه و مطالعات دیگر محققین بدست آمده، قابل مقایسه است. در مطالعه حاضر نسبت به مطالعات دیگران که با استفاده از آنزیم‌های پروتئاز از جمله کلاژناز انجام شده بود، آنزیم اکتینیدین مدت زمان طولانی تری بر بافت تیموس اثر داده شد. با این حال نتایج نشان داد که این آنزیم اثر سمی یا تخریبی بر سلول‌های جدا شده ندارد. این موضوع یکی از مزایای استفاده از اکتینیدین نسبت به سایر پروتئازها همچون کلاژناز یا تریپسین می‌باشد.

References

1. Sun TT, Bonitz P, and Burns WH. Cell culture of mammalian thymic epithelial cells: growth, structural, and antigenic properties. *J Cell Immunol* 1984; 83: 1-13.
2. Ropke C. Thymic epithelial cell culture. *J Microsc Res Tech* 1997; 38: 276-286.
3. Hashimura H, Toyokawa T, Hato F, Oshitani N, Kimura S, and Kinoshita Y. Separation of biologically active polypeptides from rat thymus-epithelial-cell-culture-supernatant by high-performance liquid chromatography. *J Cell Mol Biol* 1987; 33: 375-86.
4. Garaci E, Pica F, Rasi G, and Favalli C. Thymosin alpha1 in the treatment of cancer: from basic research to clinical application. *Int J Immunopharmacol* 2000; 22: 1067-1076.
5. Bodey B, Bodey JB, Siegel SE, and Kaiser HE. Review of thymic hormones in cancer diagnosis and treatment. *Int J Immunopharmacol* 2000; 22: 261-273.

6. Kater L, Osterom R, McClure J, and Goldstein AL. Presence of thymosin-like factors in human thymic epithelium conditioned medium. *Int J Immunopharmacol* 1979; 1: 273-284.
7. Pelegri C, Rodriguez-Palmero M, Morante MP, Comas J, Castell M, and Franch A. Comparison of four lymphocyte isolation methods applied to rodent T cell subpopulations and B cells. *J Immunol Methods* 1995; 187: 265-271.
8. Berhanu D, Mortari F, De Rosa SC, and Roederer M. Optimized lymphocyte isolation methods for analysis of chemokine receptor expression. *J Immunol Methods* 2003; 279: 199-207.
9. Juhlin R, and Alm GV. Morphologic and antigenic maturation of lymphocytes in the mouse thymus in vitro. *Scand J Immunol* 1976; 5: 497-503.
10. Figdor CG, Vyth-Dreese FA, Bont WS, Spits H, de Vries JE. Isolation of human thymocytes differing in maturation state and function by centrifugal elutriation. *J Thymus* 1982; 4: 243-256.
11. Culav EM, Clark CH, Merrilees MJ. Connective tissues: matrix composition and its relevance to physical therapy. *J Physic Ther* 1999; 79: 308-319
12. Kleinman HK, Klebe RJ, Martin GR. Role of collagenous matrices in adhesion and growth of cells. *Cell Biol* 1981; 88: 473-485.
13. Goldberg GL, Wilhelm SM, Kronberger A, Bauer EA, Grant GA, Eisen AZ. Human fibroblast collagenase. *J Biol Chem* 1989; 261(14): 6600-6605.
14. Boland MJ, Hardman MJ. Kinetic studies on thiol protease from *Actinidia chinensis*. *Febs Lett* 1972; 27: 282-284.
15. Reid DJ, Hussain S, Bailey TS, Sonkaria S, Sreedharan SK, Thomas EW, and et al. Isomerization of uncomplexed actinidin molecule: Kinetic accessibility of additional steps in enzyme catalysis provided by solvent perturbation. *J Biochem* 2004; 378: 699-703.
16. Podivinsky E, Forsterl RLS, Gardner RC. Nucleotide sequence of actinidin, a kiwifruit protease. *J Nucl Acid Res* 1989; 17: 8363.
17. Ohyama H, Enomoto T, Misunage S. Variety of kiwifruit protease and their collagenolytic activity. *Nippon Eiyo Sykuyo Gakkaishi (in Japanese)* 1997; 50: 57-62.
18. Woolley DE, Glanville RW, Roberts DR, and Evanson JM. Purification, characterization and inhibition of human skin collagenase. *J Biochem* 1978; 169: 265-276.
19. Wittstock M, Flemmig TF, Schmidt H, Mutters R, and Karch H. Serodiagnosis of *Porphyromonas gingivalis* infection by immunoblot analysis with recombinant collagenase. *J Clin Microbio* 1996; 34: 2411-13.
20. Yoshihara K, Matsushita O, Minami J, and Okabe A. Cloning and nucleotide sequence analysis of the colH gene from *Clostridium histolyticum* encoding a collagenase and a gelatinase. *J Bacteriol* 1994; 176: 6489-6496.
- ۲۱- مصطفایی علی، چلبی مریم. اکتینیدین میوه کیوی: خالص سازی و بررسی مقدار آن در وارپته های داخلی. *مجله علوم و فنون کشاورزی و منابع طبیعی*، سال ۱۳۸۵، شماره ۳، صفحات: ۲۲۳-۲۳۰.
22. Bancroft JD. *Theory and practice of histological techniques*. 5 th ed. 1997. p. 429.
23. Billingham RC, Dahlberg L, Ionescu M, Reiner A, Bourne R, Rorabeck C, and et al. Enhanced cleavage of type II collagen by collagenases in osteoarthritic articular cartilage. *J Clin Invest* 1997; 99: 1534-1545.
24. Strom SC, Jirtle RL, Jones RS. Isolation, culture and transplantation of human hepatocytes. *J Nat Cancer Inst* 1982; 68: 771-778.
25. Anderson G, Moore NC, Owen JJ, and Jenkinson EJ. Cellular interactions in thymocyte development. *Annu Rev Immunol* 1996; 14: 73-99.
26. Charles M, Harper JR, and Sharp JG. Evaluation of the morphological and functional characteristics of murine thymic non-lymphoid cells grown in vitro. *J Anat* 1981; 132: 607-625.
27. Savino W, Dardenne M, Papiernik M, Bach JF. Thymic hormone containing cells: characterization and localization of serum thymic factor in young mouse thymus studied by monoclonal antibodies. *J Exp Med* 1982; 156: 628-633.

28. Dhillon DS, and Harvey AL. Acetylcholine receptors of skeletal muscle cells in cultures of rat thymus glands. *J Physiol* 1985; 362: 349-358.
29. Kurz B, von Gaudecker B, Krisch B, and Mentlein R. Rat thymic epithelial cells in vitro and in situ: characterization by immunocytochemistry and morphology. *Cell Tissue Res* 1996; 283: 221-229.
30. Ferone D, Hagen MP, Kwekkeboom DJ, Koetsveld PM, Mooy DM, Lichtener-Kaligis E and et al. Somatostatin receptor subtypes in human thymoma and inhibition of cell proliferation by octreotide in Vitro. *J. Clin Endocrinol Metabolism* 2000; 85: 1719-1726.
31. Colic M, Pejnovi N, Kataranovski M, Terzi T, Stojanovi N, and Duji A. Rat thymic epithelial cells in culture constitutively secrete IL-1 and IL-6. *J Int Immunol* 1991; 3: 1165-1174.
32. Kikuchi T, Ichimiya S, Kojima T, Crisal L, Koshiba S, Tonooka A and et al. Expression profiles and functional implications of p53-like transcription factors in thymic epithelial cell subtypes. *J Int Immunol* 2004; 16: 831-841.
33. Gotter J, Brors B, Hergenahn M, and Kyewski B. Medullary epithelial cells of the human thymus express a highly diverse selection of tissue-specific genes colocalized in chromosomal clusters. *JEM* 2004; 199: 155-166.
34. Chentoufi AA, Palumbo M, and Polychronakos C. Proinsulin expression by Hassall's corpuscles in the mouse thymus. *J Diabets* 2004; 53: 354-359.